

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. gegužės 5 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejewski, Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja) ir Algirdo Taminsko,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus 2020 m. liepos 27 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal likviduojamos uždarnosios akcinės bendrovės „Arvi fertis“ bankroto administratoriaus prieštaravimus dėl kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ finansinio reikalavimo patvirtinimo uždarnosios akcinės bendrovės „Arvi fertis“ bankroto byloje, dalyvaujant tretiesiems asmenims: uždarajai akcinei bendrovei „Belor“, uždarajai akcinei bendrovei „UHB“.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių kasacinio proceso nutraukimą, aiškinimo ir taikymo.
2. Vilniaus apygardos teismas 2019 m. gegužės 15 d. nutartimi iškėlė UAB „Arvi fertis“ bankroto bylą. Kreditorius „JSC Alfa-Bank“ likviduojamos uždarnosios akcinės bendrovės (toliau – LUAB) „Arvi fertis“ bankroto administratoriui pateikė prašymą įtraukti jį į LUAB „Arvi fertis“ kreditorių sąrašą su 937 701 071,91 rublio (12 104 013,47 Eur) dydžio finansiniu reikalavimu.
3. LUAB „Arvi fertis“ bankroto administratorius, susipažinęs su pateiktu prašymu dėl kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ finansinio reikalavimo patvirtinimo LUAB „Arvi fertis“ bankroto byloje pateikė bankroto bylą nagrinėjančiam teismui prieštaravimus. Bankroto administratorius nurodė, kad patikrinęs LUAB „Arvi fertis“ buhalterinės apskaitos duomenis, nustatė, jog LUAB „Arvi fertis“ buhalterinėje apskaitoje jokie skoliniai įsipareigojimai kreditoriui „JSC Alfa-Bank“ nėra fiksuoti, todėl „JSC Alfa-Bank“ nėra bankrutuojančios bendrovės kreditorius pagal bendrovės buhalterinę apskaitą. Taip pat nurodė, kad kreditorius „JSC Alfa-Bank“ pateikė ieškinį Tarptautiniam komercinio arbitražo teismui prie Rusijos federacijos prekybos rūmų (toliau – Tarptautinis komercinio arbitražo teismas), tačiau jis dar nėra išnagrinėtas. Teigė, kad, esant neišnagrinėtam ieškiniiui, nėra pagrindo patvirtinti kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ finansinį reikalavimą LUAB „Arvi fertis“ bankroto byloje. Todėl prašė prašymą dėl finansinio reikalavimo patvirtinimo atmesti arba sustabdyti civilinę bylą iki bus išnagrinėta byla Tarptautiniame komercinio arbitražo teisme pagal analogišką kreditoriaus pareikštą reikalavimą.
4. Kreditorius „JSC Alfa-Bank“ nesutiko su LUAB „Arvi fertis“ bankroto administratoriaus pozicija prašė patvirtinti pareikštą finansinį reikalavimą ir įtraukti jį į LUAB „Arvi fertis“ kreditorių sąrašą. Nurodė, kad prašomą patvirtinti finansinį reikalavimą patvirtina ne tik Tarptautiniam komercinio arbitražo teismui pareikštas ieškinys, bet ir kartu su ieškiniu pateiktos laidavimo sutartys, iš kurių kyla LUAB „Arvi fertis“ įsipareigojimai kreditoriui „JSC Alfa-Bank“.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Vilniaus apygardos teismas 2020 m. birželio 12 d. nutartimi sustabdė civilinę bylą dėl kreditoriaus JSC Alfa-Bank pareikšto finansinio reikalavimo patvirtinimo, iki įsiteisės Tarptautinio komercinio arbitražo teismo sprendimas byloje Nr. M-216/2018.
6. Teismas nustatė, kad Tarptautiniame komercinio arbitražo teisme yra nagrinėjama byla Nr. M-216/2018 pagal ieškovo „JSC Alfa-Bank“ ieškinį, kuriuo prašoma ieškovo „JSC Alfa-Bank“ naudai priteisti iš laiduotojų LUAB „Arvi fertis“ ir UAB „Arvi ir ko“ nesumokėtą pagrindinę skolą, palūkanas ir netesybas pagal kredito sutartis. Teismas padarė išvadą, kad LUAB „Arvi fertis“ bankroto byloje pareikšto kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ finansinio reikalavimo ir Tarptautiniam komercinio arbitražo teismui pareikšto ieškinio pagrindas ir dalykas yra tapatūs. Nurodė, kad Tarptautinio komercinio arbitražo teismo nagrinėjamoje byloje bus vertinamas kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ reikalavimo, kurio tvirtinimo klausimas yra sprendžiamas ir LUAB „Arvi fertis“ bankroto byloje, pagrįstumas ir teisėtumas. Įvertinęs šios ir Tarptautinio komercinio arbitražo teismo nagrinėjamos bylos dalyką, teismas pripažino, kad bylos yra susijusios. Teismo vertinimu, Tarptautinio komercinio arbitražo teismo bylos išsprendimas turės tiesioginę teisinę reikšmę LUAB „Arvi fertis“ bankroto byloje sprendžiamam klausimui dėl kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ finansinio reikalavimo patvirtinimo.
7. Teismas pažymėjo, kad nagrinėjant abi bylas, t. y. nesustabdytus civilinės bylos Nr. eB2-1863-340/2020, gali susiklostyti tokia teisinė situacija, kai tos pačios aplinkybės dėl finansinio reikalavimo pagrįstumo skirtingose bylose būtų įvertinamos skirtingai, todėl egzistuoja tikimybė priimti prieštaravingus sprendimus tarpusavyje susijusiose bylose.
8. Teismas nesutiko su kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ pozicija, kad finansinis reikalavimas nagrinėjamoje byloje gali būti patvirtintas preliminarai, o po to finansinio reikalavimo suma gali būti keičiama, atsižvelgiant į Tarptautinio komercinio arbitražo teismo sprendimu priteistą sumą. Teismas nurodė, kad kreditoriaus reikalavimo tvirtinimo procedūra pagal savo teisinę prigimtį atitinka civilinės bylos nagrinėjimą, kurio metu siekiama išsiaiškinti, ar kreditorius turi reikalavimo teisę į bankrutuojančią įmonę, o priimta teismo nutartis dėl kreditoriaus reikalavimo patvirtinimo atitinka teismo sprendimą, kuriuo iš esmės atsakoma į kreditoriaus materialinį teisinį reikalavimą. Kilus ginčui dėl finansinio reikalavimo pagrįstumo, finansinis reikalavimas gali būti patvirtintas tik išnagrinėjus šalių ginčą iš esmės.
9. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyrius 2020 m. liepos 27 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo nutartį paliko nepakeistą.

10. Apeliacinės instancijos teismas pritarė „JSC Alfa-Bank“, kad, pagal kasacinio teismo praktiką, kreditoriaus reikalavimo tvirtinimo procedūra pagal savo teisinę prigimtį atitinka civilinės bylos nagrinėjimą, kurio metu siekiama išaiškinti, ar kreditorius turi reikalavimo teisę į bankrutuojančią įmonę, o priimta teismo nutartis dėl kreditoriaus reikalavimo tvirtinimo atitinka teismo sprendimą, kuriuo iš esmės atsakoma į kreditoriaus materialųjį teisinį reikalavimą. Tačiau pažymėjo, kad nė vienoje iš kreditoriaus nurodytų kasacinio teismo nutarčių nebuvo nagrinėjamas atvejis, kai tapatus kreditoriaus reikalavimas skolininkui pareiškiamas ir nagrinėjamas tiek arbitražo teisme, tiek skolininko bankroto bylą nagrinėjančiame teisme.
11. Teismas nesutiko, kad kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ nurodytoje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. spalio 31 d. nutartimi išnagrinėtoje civilinėje byloje [Nr. 3K-7-328/2012](#) pateikti išaiškinimai taikytini ir nagrinėjamoje byloje, kadangi priešingai nei nurodytoje kasacinio teismo byloje, šioje byloje ginčas kilo būtent dėl kreditoriaus finansinio reikalavimo, kuris pareikštas savarankiškoje arbitražo byloje, patvirtinimo.
12. Apeliacinės instancijos teismas, atsižvelgdamas į tai, kad nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas kreditoriaus finansinio reikalavimo patvirtinimo klausimo nepalikto nenagrinėto, o tik sustabdė civilinės bylos nagrinėjimą, nusprendė, jog tai nesudaro savarankiško pagrindo tenkinti atskirąjį skundą, kurio esmė – grąžinti klausimą dėl kreditoriaus finansinio reikalavimo tvirtinimo nagrinėti iš esmės. Teismo vertinimu, tokio atskirojo skundo tenkinimas neatitiktų formuojamos Lietuvos apeliacinio teismo praktikos, pagal kurią, esant anksčiau iškeltai kitai bylai dėl tapataus reikalavimo, finansinio reikalavimo patvirtinimo klausimas atskirai nėra nagrinėjamas.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

13. Kasaciniu skundu kreditorius „JSC Alfa-Bank“ prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2020 m. birželio 12 d. nutartį ir Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. liepos 27 d. nutartį dėl civilinės bylos sustabdymo. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 13.1. Žemesnės instancijos teismai sustabdė civilinę bylą remdamiesi aplinkybe, kad Tarptautiniame komercinio arbitražo teisme nagrinėjama esą analogiška byla ir civilinės bylos sustabdymas, iki įsiteisės Tarptautinio komercinio arbitražo teismo sprendimas, būtinas norint išvengti prieštarų sprendimų susijusiose bylose. Padarydami tokią išvadą ir sustabdydami civilinę bylą teismai rėmėsi išimtinai Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) nuostatomis, kompleksškai nevertindami Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) nuostatų, kurios šioje situacijoje turi pirmenybę. Kreditoriaus reikalavimo tvirtinimas reiškia ne tik tai, kad teismas patvirtina kreditoriaus teisę patenkinti savo reikalavimą į skolininkę, bet ir kreditoriaus teisės dalyvauti skolininkės nemokumo (bankroto) byloje suteikimą. Žemesnės instancijos teismams sustabdžius civilinę bylą, kreditorius neapibrėžtam laikui neteko kreditoriaus teisių skolininkės nemokumo byloje ir negali dalyvauti kreditoriams priimančioms sprendimus, nors yra vienas didžiausių skolininkės kreditorių.
- 13.2. Žemesnės instancijos teismai visiškai nevertino aplinkybės, kad *de facto* (faktiškai) ginčo dėl skolos nėra ir Tarptautiniame komercinio arbitražo teisme. Į Tarptautinį komercinio arbitražo teismą kreipėsi ne skolininkė, kuri siektų ginčyti skolą ar jos dydį, o pats kreditorius, kurio tikslas – priverstinai išieškoti skolą iš skolininkės. Kadangi tai yra imanoma tik prisiteisus skolą įstatymų nustatyta tvarka, kreditorius buvo priverstas kreiptis į Tarptautinį komercinio arbitražo teismą. Bankroto bylą nagrinėjančiam teismui nebuvo pateikti duomenys apie tai, kad Tarptautinio komercinio arbitražo teismo nagrinėjamoje byloje skolininkė būtų ginčijusi kreditoriaus reikalavimo dėl skolos ar jos dydžio pagrįstumą.
- 13.3. Vadovaujantis išimtinai [CPK](#) nuostatomis, yra prielaidų spręsti dėl civilinės bylos sustabdymo. Tačiau visa byloje susiklosčiusi situacija turi būti vertinama nemokumo bylos ir kreditoriaus teisių joje kontekste. Atitinkamai žemesnės instancijos teismai nepagrįstai nesivadovavo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, suformuota būtent bankroto byloje, pagal kurią bankroto bylą nagrinėjantis teismas ne tik turi teisę, bet ir privalo savarankiškai spręsti dėl finansinio reikalavimo pagrįstumo, jeigu jam yra pateikiami skolą pagrindžiantys pradiniai dokumentai.
- 13.4. Žemesnės instancijos teismai, priimdami sprendimą sustabdyti civilinę bylą, privalėjo pateikti konkrečius argumentus, kodėl teismams nepakanka kreditoriaus pateiktų įrodymų dėl prašomo patvirtinti finansinio reikalavimo fakto ir dydžio. Teismai turėjo argumentuoti savo sprendimą sustabdyti bylą ne tik pateikdami motyvus dėl to, kodėl mano, jog Tarptautinio komercinio arbitražo teismo sprendimas turės prejudiciją šioje byloje, bet ir pateikdami argumentus, kodėl negali priimti sprendimo dėl pareikšto finansinio reikalavimo tvirtinimo nemokumo byloje pagal pateiktus dokumentus. Teismams nepateikė motyvų, kodėl neturi būti taikomos JANĮ nuostatos ir kodėl teismai laikė, kad yra pagrindas neginti kreditoriaus interesų skolininkės bankroto byloje, pašalindami kreditoriaus galimybę dalyvauti skolininkės bankroto byloje su JANĮ suteiktomis kreditoriaus teisėmis. Šiuo atveju konkuruojant bendrosioms [CPK](#) nuostatomis, įtvirtinančioms bylos sustabdymą siekiant išvengti skirtingų tų pačių aplinkybių nustatymo skirtingose bylose, ir JANĮ nuostatomis reglamentuojančioms kreditoriaus reikalavimų tvirtinimo tvarką bei kreditoriaus teises, teismas, pasirinkęs taikyti bendrąsias [CPK](#) normas, turėjo pateikti tokio pasirinkimo motyvus.
- 13.5. Skundžiamonis nutartis buvo visiškai neatsižvelgta į bankroto bylose egzistuojantį viešąjį interesą ir sukurtos prielaidos jį pažeisti. Taip pat priėmus skundžiamas nutartis, buvo pažeisti bankroto proceso operatyvumo ir efektyvumo principai. Pirmiausia, sustabdžius finansinio reikalavimo tvirtinimo klausimą iki įsiteisės Tarptautinio komercinio arbitražo teismo sprendimas, šis kreditoriaus teisių suvaržymas gali tęstis neapibrėžtą laiką tarpą, kadangi byla Tarptautiniame komercinio arbitražo teisme gali užsitęsti kelerius metus, o skolininko bankroto byloje per tą laiką bus priimami esminę reikšmę kreditorių teisių įgyvendinimui turintys sprendimai. Antra, po to, kai kreditoriaus finansinis reikalavimas bus galiausiai patvirtintas, kreditorius įgis visas kreditoriaus teises bankroto byloje. Atitinkamai kreditorius įgis teisę ginčyti anksčiau priimtus kreditorių susirinkimo sprendimus, jeigu laikys juos ydingais. Inicijavus anksčiau priimtų kreditorių susirinkimų sprendimų peržiūrėjimą, bankroto bylos nagrinėjimas gerokai užsitęstų. Trečia, žemesnės instancijos teismai nesiėmė iniciatyvos aiškintis aplinkybių apie Tarptautiniame komercinio arbitražo teisme vykstantį procesą, nors turėjo informacijos apie šią bylą. Teismai, priimdami sprendimą sustabdyti civilinę bylą, tiesiog rėmėsi faktu, kad Tarptautiniame komercinio arbitražo teisme yra nagrinėjama byla ir net nesiėmė išsiaiškinti, ar Tarptautinio komercinio arbitražo teismo byloje nagrinėjamos aplinkybės iš viso yra reikšmingos sprendžiant klausimą dėl finansinio reikalavimo tvirtinimo.
14. Skolininkė LUAB „Arvi fertis“ atsiliepimu į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti, priteisti iš kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ skolininkės LUAB „Arvi fertis“ naudai bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie nesutikimo su kasaciniu skundu argumentai:
- 14.1. Kreditorius „JSC Alfa-Bank“ neneigia esminės byloje nustatytos aplinkybės, kad tiek ši civilinė byla, kurioje nagrinėjamas jo finansinio reikalavimo pagrįstumas skolininkės LUAB „Arvi fertis“ bankroto byloje, tiek ginčas, nagrinėjamas Tarptautiniame komerciniame arbitražo teisme pagal jo ieškinį, yra tapatus, t. y., kad tiek šioje civilinėje byloje, tiek arbitražo byloje turės būti nagrinėjamos tos pačios aplinkybės, analizuojami tie patys sandoriai, nustatomas kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ reikalavimo teisės į skolininkę LUAB „Arvi fertis“ dydis. Tai reiškia, kad tarp šių dviejų bylų yra prejudicinis ryšys. Kadangi skundžiami teismų sprendimai atitinka [CPK 163 straipsnio](#) 1 dalies 3 punkte nustatytą privalomąjį bylos sustabdymo pagrindą, naikinti juos nėra teisinio pagrindo.
- 14.2. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo 49 straipsnio 9 dalimi, teismas neturėjo pareigos nagrinėti ir tvirtinti kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ pareikšto finansinio reikalavimo skolininkės LUAB „Arvi fertis“ bankroto byloje, kol nėra priimtas

šio reikalavimo dydį patvirtinantis arbitražo teismo sprendimas.

- 14.3. Kasaciniame skunde nurodomi motyvai, kad teismai nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotų teisės taikymo taisyklių, yra nepagrįsti, kadangi nė vienoje iš kreditoriaus nurodytų Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutarčių nebuvo nagrinėjamas analogiškas atvejis, kai kreditoriaus reikalavimas skolininkui pareiškiamas ir nagrinėjamas tiek bankroto, tiek kitoje civilinėje (arbitražo) byloje.
- 14.4. Vienu metu nagrinėti abi bylas nėra tikslinga, kadangi abiejų bylų nagrinėjimas vienu metu neatitiktų protingumo bei ekonomiško principų. Nagrinėjant abi bylas, gali susiklostyti tokia teisinė situacija, kai tos pačios aplinkybės dėl finansinio reikalavimo pagrįstumo skirtingose bylose būtų vertinamos skirtingai, todėl egzistuoja tikimybė priimti prieštaravingus sprendimus tarpusavyje susijusiose bylose. Taip pat objektyviai išnagrinėti šią civilinę bylą nėra galimybės, kadangi byloje nėra surinkti visi reikalingi dokumentai, o byloje surinkti duomenys dėl kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ finansinio reikalavimo prieštarauja vieni kitiems.
- 14.5. Tarptautinio komercinio arbitražo teismas turi didesnes galimybes surinkti reikalingus dokumentus ir duomenis, kurie yra reikalingi bylai teisingai išspręsti, kadangi tiek kreditorius „JSC Alfa-Bank“, tiek pagrindinis skolininkas „OOO Arvi NPK“, už kurį laidavo LUAB „Arvi fertis“, yra Rusijos Federacijoje įsteigtos įmonės. Arbitražo teismui turint galimybę surinkti reikalingus duomenis ir nustatyti ginčui aktualias aplinkybes, LUAB „Arvi fertis“ bankroto bylą nagrinėjančiam teismui atlikti tuos pačius veiksmus nėra tikslinga ir ekonomiškai.
- 14.6. Kasatoriaus argumentai, kad, nepatvirtinus kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ finansinio reikalavimo LUAB „Arvi fertis“ bankroto byloje, buvo neproporcingai pažeisti jo, kaip kreditoriaus, interesai, yra nepagrįsti ir deklaratyvūs, kadangi nesant patvirtintiems didžiausių skolininkės LUAB „Arvi fertis“ kreditorių (UAB „Biovasto investicijos“, „Dreymoor Fertilizers Overseas PTE LTD“) finansiniams reikalavimams, LUAB „Arvi fertis“ kreditorių susirinkimui nėra šaukiami.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl kasacinio proceso nutraukimo

15. Nagrinėjamu atveju kasacine tvarka skundžiama nutartimi apeliacinės instancijos teismas paliko nepakeistą pirmosios instancijos teismo 2020 m. birželio 12 d. nutartį, kuria buvo sustabdytas civilinės bylos dėl kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ pareikšto finansinio reikalavimo patvirtinimo nagrinėjimas iki įsiteisės Tarptautinio komercinio arbitražo teismo sprendimas byloje Nr. M-216/2018.
16. Kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ pateiktame kasaciniame skunde keliamas klausimas dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių privalomąjį civilinės bylos sustabdymą, aiškinimo ir taikymo, kai dėl to paties dalyko ginčas nagrinėjamas tarptautiniame komerciniame arbitražo teisme ir skolininko nemokumo (bankroto) byloje, sprendžiant klausimą dėl kreditoriaus finansinio reikalavimo patvirtinimo.
17. Visų pirma, teisėjų kolegija pažymi, kad teisės kreiptis į teismą, kaip konstitucinės asmens teisių ir laisvių garantijos, įtvirtintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje, [CPK](#) 5 straipsnio 1 dalyje, turinys sietinas su kiekvieno suinteresuoto asmens teise įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama subjektinė materialioji teisė arba įstatymų saugomas interesas. Asmenų, kurių materialiosios subjektinės teisės ar įstatymų saugoni interesai pažeisti ar ginčijami, interesų gynimas – įstatyme įtvirtintas civilinio proceso tikslas ([CPK](#) 2 straipsnio 1 dalis). Įgyvendinus teisę į teisminę gynybą pasiekiamas materialusis teisinis efektas, t. y. modifikuojamos (sukuriamos, panaikinamos, pakeičiamos) suinteresuoto asmens subjektinės teisės ar pareigos (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. spalio 13 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-485/2008](#); 2013 m. balandžio 19 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-241/2013). Taigi, kreipinasis į teismą nėra savitiksliis, tokiu kreipinusi yra siekiama apginti galimai pažeistas teises.
18. Minėta teisės kreiptis į teismą prigintis, tikslai bei civiliniame procese galiojantis dispozityvumo principas lemia, kad tik asmuo, manantis, jog jo teisės pažeistos, sprendžia, ar ginti pažeistą teisę ir kokią pažeistų teisių gynimo būdą pasirinkti, t. y. asmuo, suformuluodamas ieškinio pagrindą ir dalyką, nustato teisminio nagrinėjimo objektą ir ribas bei vėliau sprendžia dėl procesinių teisių įgyvendinimo. Taigi tiek teisminio nagrinėjimo dalyko nustatymas, tiek ir procesinių teisių įgyvendinimas priklauso ginčo šalims. Tačiau teismo pareiga yra užtikrinti, kad būtų laikomasi procesinių nuostatų bei atsizvelgiama į teismų kompetencijos ribas. Tai lemia, jog, vertinant kasaciniame skunde keliamus teisės klausimus, taip pat būtina atsizvelgti į procesines bylos aplinkybes.
19. Remiantis Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis ([CPK](#) 179 straipsnio 3 dalis), nustatyta, kad pirmosios instancijos teismas 2021 m. sausio 5 d. nutartimi atnaujino civilinės bylos Nr. e2-671-340/2021 nagrinėjimą dėl kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ pareikšto finansinio reikalavimo patvirtinimo. Nustatyta, kad Vilniaus apygardos teismas 2021 m. sausio 26 d. nutartimi LUAB „Arvifertis“ bankroto byloje patvirtino kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ 9 192 948,35 Eur finansinį reikalavimą ir leido šią nutartį vykdyti skubiai. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. kovo 16 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. e2-400-450/2021](#) šią pirmosios instancijos teismo nutartį paliko nepakeistą.
20. [CPK](#) III dalies XVII skyriaus normos nereglamentuoja kasacinio proceso eigos tokiu atveju, kai nutartis, dėl kurios kasacinis skundas kasacinio teismo yra priimamas ir įrašomas į kasacinę tvarką nagrinėtinų bylų sąrašą, neturi teisinio aktualumo ir nesukelia teisių pasekmių. [CPK](#) 340 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad jeigu tam tikrų procesinių veiksmų atlikimo nereglamentuoja kasacinį procesą reglamentuojančios proceso teisės normos ([CPK](#) III dalies XVII skyrius), taikomi [CPK](#) 1–300 straipsniai, kiek jie neprieštarauja kasacinį procesą reglamentuojančioms teisės normoms. Todėl, vadovaujantis pirmiau aptarta [CPK 340 straipsnio](#) 5 dalimi, nagrinėjamoje byloje taikytina [CPK 293 straipsnio](#) 1 punkto norma, nustatanti teismo pareigą nutraukti bylą, jeigu ji nenagrinėtina teisme civilinio proceso tvarka (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 30 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-213-611/2016 16 punktą; 2017 m. kovo 16 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-66-684/2017 21 punktą; 2017 m. gruodžio 15 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-471-421/2017 30 punktą; 2019 m. lapkričio 28 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-483-684/2019](#) 22 punktą).
21. Kadangi kasacine tvarka apskūsta nutartis dėl civilinės bylos sustabdymo, atnaujinus bylos nagrinėjimą, neteko teisinės galios ir nebesukelia teisių pasekmių, pripažintina, kad nebėra kasacijos objekto ir tolesnis kasacinis procesas yra negalimas. Dėl šios priežasties kasacinis procesas nutrauktinas ([CPK 293 straipsnio](#) 1 punktas, 340 straipsnio 1, 5 dalys).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

22. Pagal CPK 94 straipsnio 1 dalį, kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės, teismas bylinėjimosi išlaidas paskirsto, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos.
23. Nagrinėjamu atveju LUAB „Arvi fertis“ pateiktame prašyme dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo nurodė, kad nagrinėjant bylą kasacine tvarka pagal kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ kasacinį skundą patyrė 1149,50 Eur bylinėjimosi išlaidų advokato pagalbai apmokėti. Prie prašymo pridėjo šias išlaidas pagrindžiančius dokumentus: i) Advokatų profesinės bendrijos „Kaušinis ir Meškys“ 2020 m. gruodžio 21 d. PVM sąskaitą faktūrą, serija KM, Nr. 2020-145; ii) 2020 m. lapkričio 30 d. LUAB „Arvi fertis“ suteiktų paslaugų ataskaitą; iii) AB SEB banko 2020 m. gruodžio 29 d. patvirtinimą apie lėšų įskaitymą į kliento sąskaitą; iv) LUAB „Arvi fertis“ ir advokatų profesinės bendrijos „Kaušinis ir Meškys“ 2020 m. sausio 9 d. sudarytą atstovavimo sutartį.
24. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į tai, kad LUAB „Arvi fertis“ prašomas priteisti bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimas neviršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.14 punktuose nustatyto dydžio, taip pat įvertinusi tai, kad kasacinis procesas, pradėtas pagal kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ kasacinį skundą, nutraukiamas ne dėl LUAB „Arvi fertis“ veiksmų, nusprendžia, jog šiuo atveju yra pagrindas tenkinti LUAB „Arvi fertis“ prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimo priteisimo.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 94 straipsnio 1 dalimi, 293 straipsnio 1 punktu, 340 straipsnio 5 dalimi ir 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį procesą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. liepos 27 d. nutarties nutraukti. Priteisti iš kreditoriaus „JSC Alfa-Bank“ (j. a. k. 102770067328) skolininkės likviduojamos uždarnosios akcinės bendrovės „Arvi fertis“ (j. a. k. 300632946) naudai 1149,50 Eur (vieną tūkstantį vieną šimtą keturiasdešimt devynis Eur, 50 ct) bylinėjimosi išlaidų atlyginimo. Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Andžej Maciejewski

Sigita Rudėnaitė

Algirdas Taminskas